

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Олег ЛАГОДНЮК
20.10.2021

07-03-53S

СИЛАБУС

освітньої компоненти

SYLLABUS

<i>ПСИХОЛОГІЯ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ</i>	<i>PSYCHOLOGY OF CONFLICT SOLUTIONS</i>		
Шифр за ОП	Code in Educational Program		
Освітній рівень: бакалаврський (перший), магістерський (другий)	Educational level: Bachelor's (first), magister's (second)		
Галузь знань для усіх галузей знань	05	Field of knowledge: for all fields of knowledge	05 05
Спеціальність для усіх спеціальностей	Field of study: for all specialties		
Освітня програма для усіх ОПП	Educational Program: for all OPP		

Силабус навчальної дисципліни «Психологія вирішення конфліктних ситуацій» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП. 2021. 12 стор.

Розробник силабусу: Шпак Світлана Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Завідувач кафедри: Олексін Ю.П. д.п.н, професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від 02.09.2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Ковшун Н.Е., д.е.н., професор

Схвалено науково-методичною радою НУВГП
Протокол № 5 від 20 жовтня 2021 року

Учений секретар науково-методичної ради: Костюкова Т.А.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр, магістр</i>
Освітня програма	<i>Для усіх ОПП</i>
Спеціальність	<i>Для усіх спеціальностей</i>
Рік навчання, семестр	<i>Бакалавр 2-4 рік навчання, 3-8 семестр. Магістр 1-2 рік навчання, 1-3 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16 годин / 2 години</i>
Семінарські заняття:	<i>14 годин / 8 годин</i>
Самостійна робота:	<i>60 годин / 80 годин</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>Денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор 	<i>Шпак Світлана Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін</i>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/Шпак_Світлана_Григорівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-2252-3801
Як комунікувати	s.h.shpak@nuwm.edu.ua тел. 0973222488 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ
Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі
<p><i>Актуальність</i> навчальної дисципліни полягає у тому, що знання про особливості природи конфліктів та їх вирішення, вироблення вмінь контролювати конфліктну ситуацію дозволять майбутнім спеціалістам допомогти особистості на різних етапах її життєвого шляху долати різноманітні кризи та конфліктні ситуації, створювати умови для забезпечення її самореалізації.</p> <p><i>Метою</i> викладання дисципліни: дати уявлення про основні психологічні аспекти конфліктів та навчити на практиці долати кризи та конструктивно вирішувати конфліктні ситуації.</p>
Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3065
Компетентності
<p><i>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</i> <i>ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</i> <i>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> <i>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</i></p> <p><i>ФК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.</i> <i>ФК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.</i> <i>ФК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.</i> <i>ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</i></p>
Програмні результати навчання (ПРН)
<p>ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих</p>

знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Крім того здобувач навчиться:

- розрізняти конфліктні, кризові і проблемні ситуації, виявляти природу конфліктів;
- визначати види і динаміку розвитку конфліктів;
- проводити діагностичну роботу в умовах конфлікту;
- формувати системи управління конфліктними ситуаціями в організації;
- проводити корекційно-розвиваючу, просвітницьку роботу;
- надавати рекомендації клієнтам з метою покращення психологічного мікроклімату у колективі та сприяння задоволенню основних потреб і гармонійному розвитку членів колективу;
- володіти методами попередження та вирішення сімейних конфліктів.

Структура навчальної дисципліни

Теми лекційних занять:

1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен

Опис теми: Конфліктологія як наука. Філософсько-соціальний напрям - тенденції розвитку конфлікту. Організаційно-соціологічний напрям - причина й динаміка конфліктів організацій, груп і колективів. Індивідуально-психологічний напрям - психофізичні особливості і характеристики окремих осіб та їх поведінка в конфлікті. Методи дослідження конфліктології. Історія розвитку конфліктології

2. Сутність конфлікту та його структура

Опис теми: Конфлікт як складне соціальне явище. Конфліктна ситуація. Інцидент. Структурна модель конфлікту. Функції конфліктів. Позитивні і негативні функції конфліктів.

3. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення

Опис теми: Динаміка конфлікту. Етапи конфлікту. Фази конфлікту. Поняття конструктивного та деструктивного конфлікту. Теорія механізмів виникнення конфліктів.

4. Процес управління конфліктами

Опис теми: Сутність управління конфліктами та його діагностика. Управління конфліктом. Діагностика конфлікту. Зміст управління конфліктами. Прогнозування конфлікту. Попередження конфлікту. Стимулювання конфлікту. Регулювання конфлікту. Розв'язання конфлікту. Управлінські рішення в конфліктних ситуаціях.

5. Поняття внутрішньо-особистісного конфлікту

Опис теми: Внутрішньо-особистісний конфлікт. Мотиваційні конфлікти. Когнітивний конфлікт. Рольовий конфлікт. Основні концепції внутрішньо-особистісних конфліктів. Форми прояву та способи вирішення внутрішніх конфліктів. Основні стратегії виходу із особистісного конфлікту. Способи подолання внутрішніх конфліктів.

6. Психологія сімейних конфліктів

Опис теми: Поняття сімейних конфліктів та їх особливості. Сімейні конфлікти. Причини сімейних конфліктів. Кризові періоди в розвитку сімейних стосунків. Психологічна діагностика сімейних стосунків. Типові міжособистісні конфлікти у одружених. Система ціннісних орієнтацій сім'ї. Психологічна сумісність подружжя. Причини сімейних конфліктів та класифікація сімейних конфліктів. Усунення конфліктів між подружжям. Попередження подружніх конфліктів.

7. Особливості роботи з дітьми із розлучених сімей

Опис теми: Психолого-педагогічні проблеми розлученої сім'ї. Психологічний клімат сім'ї. Розвиток і поведінка дітей із розлучених сімей. Методики роботи із розлученими сім'ями. Соціально – педагогічна профілактика жорсткого ставлення до дітей у сім'ї. Сімейне насилля. Профілактика насильства над дитиною в сім'ї.

Тематика практичних занять:

Практичне заняття 1.

Конфлікт як соціально-психологічний феномен

Використанням мультимедійних презентацій, відео-фільмів та роликів, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури.

Практичне заняття 2.

Сутність конфлікту та його структура

Використанням мультимедійних презентацій, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури, проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Практичне заняття 3.

Динаміка конфлікту та механізми його виникнення

Використанням мультимедійних презентацій, розв'язання проблемних завдань, виконання індивідуальних психологічних досліджень, тестових завдань, прийомів рольової гри, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури, проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Практичне заняття 4.

Процес управління конфліктами

Використанням мультимедійних презентацій, відео-фільмів та роликів, розв'язання проблемних завдань, виконання індивідуальних психологічних досліджень, тестових завдань, прийомів рольової гри, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури, проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Практичне заняття 5.

Поняття внутрішньо-особистісного конфлікту

Використанням мультимедійних презентацій, відео-фільмів та роликів, розв'язання проблемних завдань, виконання індивідуальних психологічних досліджень, тестових завдань, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури, проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Практичне заняття 6.

Психологія сімейних конфліктів

Використанням мультимедійних презентацій, відео-фільмів та роликів, розв'язання проблемних завдань, виконання індивідуальних психологічних досліджень, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури, проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Практичне заняття 7.

Особливості роботи з дітьми із розлучених сімей

Використанням мультимедійних презентацій, відео-фільмів та роликів, розв'язання проблемних завдань, виконання індивідуальних психологічних досліджень, тестових завдань, прийомів рольової гри, доповідей та повідомлень. Активізації самостійного вивчення студентами літератури,

проведення навчальних тренінгів та дискусій.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Форми та методи навчання

Методи навчання: демонстрація, навчальна дискусія, дебати; технології викладання: тренінги, рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати завдання пов'язане із пошуком інформації стосовно вибраної професійної діяльності, оформити у презентаційний вигляд та представити-захистити перед колективом студентів групи; вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне створення презентаційного завдання, студент отримує такі обов'язкові бали:

- 5 балів за вчасне виконання завдання;*
- 2 бали за повну усну відповідь;*
- 1 бал за неповну усну відповідь;*
- 5 балів за якісне оформлення завдання (тести).*

20 балів – модуль 1;

20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Студенти можуть отримати додаткові бали за: виконання

рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему можуть дослідницької роботи вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,4 бали (8 балів), рівень 2 – 8 запитань по 1 балу (8 балів), рівень 3 – 2 запитання по 2 бали (4 бали). Усього – 20 балів.

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

В освітньому процесі використовуються досягнення викладача курсу – керівника відділу якості освіти НУВГП – механізми та процедури в освітньому процесі університету <https://nuwm.edu.ua/sp>.

Інформаційні ресурси

1. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія: Учеб. пособие для вузов. Харьков: Ун-т внутр. дел, 1997. 355 с.
2. Білоусова З.И., Коваль В.В. Осторожно: семейный конфликт / метод рекоменд. Для учителей, родителей, соц. работников, психологов. Запорожье, 1993. 114с.
3. Богданов Е.Н, Зазыкин В.Г. Психология личности в конфликте: Учебное пособие. 2-е изд. Санкт Петербург: Питер, 2004. 224 с.
4. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. Київ: МАУП, 2011.
5. Гришина Н.В. Психология конфликта. Санкт Петербург: Питер, 2000.
Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
6. Ложкін Г.В., Юрківський Є.В., Моначин І.Л. Практикум з конфліктології. Тернопіль: Воля, 2005. 168 с.
7. Ложкін Г.В., Повякнль Н.І. Практична психологія конфлікту / Навчальний посібник 2-ге видання, стереотипне. Київ: МАУП, 2002. 255 с.
8. Михайлова Н.Ф., Зиновьева Н.О. Психология и психотерапия насилия. Ребенок в кризисной ситуации. Учебное пособие. Санкт Петербург: Речь, 2005.
9. Психология. Словарь/ Под общ.ред. Петровского А.В., Ярошевского

М.В. Москва: Политиздат, 1990.

10. Семиченко В.А. Психология личности. Київ: Знання, 2011.
11. Сперанський В.І. Основні види конфліктів: проблеми, класифікації, //соціально-політичний журнал, 1995. №4. 168 с.
12. Семиченко В.А. Мистецтво взаєморозуміння / В.А. Семиченко, В.С. Заслуженюк. Київ: «Веселка», 1998. 214 с.
13. Сперанський В.І. Основні види конфліктів: проблеми, класифікації, //соціально-політичний журнал, 1995. №4. 168 с.
14. Титаренко Т.М. Психологія життєвої кризи /Відп. Ред. Т.М. Титаренко. Київ: Знання, 1998.
15. Трошихина Е.Г. Тренинг розвитку життєвих цілей. Санкт Петербург: Речь, 2001. 149 с.
16. Целуйко В.М. Вы и ваши дети. Психология семьи. Ростов на Дону: Феникс. 2004.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

На ресурсі -

<https://www.skeptic.in.ua/integrity/?fbclid=IwAR2TE9zaoPiVjFfH281AqWC B4SI16GICpmjfto6CvZ0eAN7efPpMM7LmuHY>

студенти зможуть знайти: офіційні документи і рекомендації, ФБ, Проект сприяння академічній доброчесності в Україні, вебінари, короткі відеопоради студентам, аналітика, книжки, монографії, системи виявлення текстових запозичень, кодекси етики, академічне письмо, дискусії, інфографіка.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

- *практикуючий психолог з напрямку «Позитивна психологія», кандидат психологічних наук, доцент Н.В. Оксентюк;*
- *практикуючий психолог з напрямку «Символдрама», фахівець з сімейного та кризового консультування, кандидат психологічних наук, доцент О.Ф. Грицюта.*

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3065>

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукових досягнень у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи, сучасних практик забезпечення принципів доброчесності.

Студенти також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно новітніх змін у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- *Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування*
<http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>
- *Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування*
<http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.
- *Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579*
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

- *електронні бібліотеки:*
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>
- *Як знайти статтю у Scopus:*
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>
- *База періодичних видань:*
<https://www.scimagoir.com/>
- *Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:*
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>